

Notat 2008-4

Melding om årsveksten 2007

Normalårsavlinger og registrerte avlinger

Ola Wågbø
Oddmund Hjukse

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

Tittel	Melding om årsveksten 2007. Normalårsavlinger og registrerte avlinger
Forfattere	Ola Wågbø, Oddmund Hjukse
Prosjekt	Melding om årsveksten (A231)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2008
Antall sider	16
ISBN	978-82-7077-703-7
ISSN	0805-9691

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjettnemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Gir ut rapporter fra forskning og utredning. Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres over Landbruks- og matdepartementets budsjett, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

NILFs rapport «Melding om årsveksten» har erstattet den tradisjonsrike «Landbruksdirektørens melding om årsveksten». I de siste årene har rapporten bare kommet en gang i året, basert på den informasjonen som har vært tilgjengelig umiddelbart etter vekstsesongens slutt. Landbruksdepartementet stod for utarbeidelsen av meldingen fram til 1996. Kapittel 6 er et utdrag av de fylkesvise avlingsberegningene som vanligvis utarbeides og sendes bl.a. Fylkesmannens landbruksavdelinger hver høst.

Siktemålet med meldingen, er å avgi en foreløpig oversikt over planteproduksjonen i året før den endelige avlingsstatistikken foreligger. Meldingen bygger på vurderinger og registreringer foretatt av fylkesagronomene ved Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA), med basis i bl.a. oppgaver disse innhenter fra landbrukskontorene og forsøksringer. Avlingstallene for de enkelte vekstene i de ulike fylkene blir oppgitt som prosenter av normalårsavlingene for de respektive fylker. Disse fylkesvise avlingsprosentene blir veid sammen til landstall.

Førstekonsulent Ola Wågbø har skrevet kapitlene om årsveksten for 2006, mens rådgiver Oddmund Hjukse har skrevet kapitlet om normalårsavlingen og registrerte avlinger.

Oslo, februar 2008
Ivar Pettersen

Innhold

1	INNLEDNING.....	1
2	VÆR- OG VEKSTFORHOLD I DE ENKELTE LANDSDELENE.....	3
2.1	Østlandet.....	3
2.2	Sørlandet.....	4
2.3	Vestlandet.....	4
2.4	Trøndelag	4
2.5	Nord-Norge	4
3	GENERELT OVERSIKT	5
3.1	Poteter.....	6
3.2	Grønnfôr	6
3.3	Rotvekster.....	7
3.4	Gras	7
3.5	Kulturbeite.....	8
3.6	Utmarksbeite	8
3.7	Fjellbeite.....	8
4	PRODUKSJON	9
5	FYLKES- OG LANDSTALL FOR AVLINGENE I PROSENT AV NORMALÅRSAVLINGER.....	11
6	FYLKESVISE NORMALÅRSAVLINGER 2007 – SERIER FOR NORMAL- ÅRSAVLINGER OG REGISTRERTE AVLINGER	13

1 Innledning

Meldingen om årsveksten omfatter en foreløpig beregning av avlingene for en del av jordbruksvekstene. De vekstene beregningene nå gjelder for er: grønnfôr, poteter, rotvekster, eng og beite. Beregningene for disse vekstene baseres på fylkesvise oppgaver over avlingene, oppgitt i prosent av normalårsavling. Se tabell side 12. Oppgavene over avlingene og en beskrivelse av vekstforholdene er gitt av landbruksavdelingene hos Fylkesmannen i de enkelte fylkene.

Kornavlingene er holdt utenom avlingsoversikten i meldingen om årsveksten. Dette skyldes at grunnlaget for de foreløpige produksjonsoppgavene er innveide mengder hos kornkjøperne som nå blir gitt av Statistisk sentralbyrå (SSB). Disse oppgavene er langt sikrere enn de oppgavene som fylkesagronomene samler inn for korn.

Landstallene for 2007 er beregnet ved sammenveining av fylkestallene på grunnlag av arealfordelingen så langt oppgaver finnes, dvs. fram til og med 2006 og 2007 for de fleste vekstene. For beite i utmark hvor det ikke foreligger arealoppgaver, er sammenveiningen utført på grunnlag av fordelingen av fylkestallene for antall dyr på utmarksbeite.

Meldingen omfatter som nevnt foreløpige oppgaver over avlingene for jordbruksvekstene for det siste året. For oversiktens skyld har en fra og med 2003 dessuten tatt med serier for registrerte avlinger og normalårsavlinger fra 1970 og framover både for jord- og hagebruksvekster. For 2007 er det dessuten tatt med fylkesvise normalårsavlinger for de forskjellige vekstene. Dette er nærmere omtalt i kap. 6.

2 Vær- og vekstforhold i de enkelte landsdelene

2.1 Østlandet

For enkelte områder som Nord-Østerdal ble det store overvintringsskader på eng. For øvrig er det ikke kommet rapporter som viser problemer med overvintringen.

Jevnt over ble det en tidlig vår for Østlandet og våronna ble gjort under gode forhold. Både flerårige vekster og åkervekster fikk således en god start slik at det lå an til et godt avlingsår. Disse forholdene varte i hovedtrekk til ut over forsommeren.

I siste del av juni kom imidlertid en periode med vedvarende nedbør som fortsatte utover sommeren. Av varierende grad i de forskjellige områdene var det store nedbørmengder som delvis resulterte i store flomskader på avlingene, foruten at det ble en mer generell avlingsreduksjon og kvalitetstap av for mye regn og for kaldt vær. Avlingsvariasjonen ble betydelig både lokalt og mellom de forskjellige områdene av Østlandet.

Det fuktige været medførte soppangrep og insektskader i flere vekster og det ble problemer med å få gjennomført sprøyting, slik at dette bidro til ytterligere avlingsreduksjoner og kvalitetstap. Nedbøren resulterte i jevnt over store engavlinger, men vanskelige bergingsforhold og utsatt høsting gav en dårligere kvalitet enn mengdetallene tilsier. Det ble dessuten vanskelig å tørke høy.

Fra midt i august ble nedbørsforholdene bedre og det ble en fin ettersommer og høst med gode innhøstingsforhold både for etterslått av eng og åkervekster, men dette kom for sent til å opprette mye av virkningen av de skadene som var gjort.

Etter den sterke økningen for arealet av høstkorn som ble tilsådd i 2006, er det regnet med fortsatt gode vilkår for å så høstkorn og dermed et høyt tilsådd høstkornareal også for 2007.

2.2 Sørlandet

Vær- og vekstforholdene for Sørlandet var mye lik de en hadde for Østlandet. Det ble en jevnt over tidlig vår med gode forhold for våronnarbeidet og gode vekstforhold fram til forsommeren og 1. slått midt i juni. Siden kom en lang periode med kjølig og fuktig vær fram til siste del av august. Det kjølige og fuktige været bidro til variable og delvis reduserte avlinger særlig for åkervekstene. En mild og varm september gav fortsatt grasvekst slik at engavlingen ble bedre enn 1. og 2. slått skulle tilsi.

2.3 Vestlandet

Værforholdene om våren avvek en del fra sør til nord på Vestlandet. Mens det i sør ble en tidlig vekststart, ble det lenger nord en kald vår. Forsommeren ble varm og tørr for Vestlandet og det ble gode forhold under 1. slått, med jevnt gode avlinger av god kvalitet unntatt på tørkesvak jord.

Etter tørkeperioden ble det en lang periode med mye regn på ettersommeren som varte utover høsten.

Som det framgår hadde Vestlandet, i likhet med Trøndelag, værforhold som viser en utvikling som mye var motsatt av det en hadde for Østlandet siste år.

Nedbøren utover ettersommeren skapte problemer for innhøstinger og det ble til dels betydelige tap både i avling og kvalitet. I de mest utsatte områdene ble 2. slått stående uhøstet. Tørken i første del av sommeren og siden for mye nedbør medførte både variable og delvis sterkt reduserte avlinger. Tørråte ble et problem for potetdyrkingen foruten at det var tilfeller med drukning. For korn ble det delvis oppnådd store avlinger av god kvalitet for de som fikk høstet før den største nedbøren kom i august. Senere ble mye av kornavlingen sterkt redusert og ble delvis ødelagt.

2.4 Trøndelag

I 2007 ble det en sen, våt og kald vår. Senere i juni og juli kom det en langvarig tørkeperiode. Fra august kom en lang periode med mye regn som varte ut i oktober.

Værforholdene gav en god 1. slått, mens tørken i første del av sommeren og senere for mye nedbør og vanskelige innhøstingsforhold bidro til variable og reduserte avlinger både med hensyn til mengde og kvalitet. Dette gjelder generelt for de fleste vekstene.

2.5 Nord-Norge

Det var tørt i første delen av vekstsesongen særlig i sør. Fra midt i august og utover høsten ble det mye regn. For øvrig er avlingene tydelig påvirket av vekstforholdene, da det jevnt over er reduserte avlinger i sør, men klart bedre avlinger nordover i landsdelen. Avlingene varierer en del med reduserte avlinger på tørkesvak jord i enkelte områder, mens det også er områder som Finnmark hvor sandjord har gitt de beste avlingene. Tidlig frost har redusert potetavlingen i Finnmark.

3 Generelt oversikt

Gjennomsnittstallene for jordbruksavlingene for landet beregnet på grunnlag av oppgavene over avlingene ved utgangen av oktober fra Fylkesmannens landbruksavdelinger, viser under normalårsavlinger for alle vekstene. Det er imidlertid store variasjoner fra temmelig lave avlinger til avlinger klart over normalårsnivå. Avlingene varierer både mellom landsdeler og etter mer lokale forhold. Tildels varierer avlingene for de forskjellige vekstene betydelig også innen samme fylke. For noen vekster, for eksempel fôrvekstene, kan det være kvantitativt forholdsvis høye avlinger i store deler av landet, mens lave avlinger i områder med stort dyrkingsomfang har trukket gjennomsnittsavlingen for landet ned. Dessuten er det betydelige områder hvor avlingene har en lavere verdi på grunn av redusert kvalitet enn mengdetallene tilsier.

Spesielt for landsdelene kan en nevne jevnt reduserte avlinger for Trøndelag, deler av Vestlandet og sørlige deler av Nord-Norge som følge av de tidligere nevnte dyrkingsforholdene. Avlingssituasjonen har i hovedtrekk vært bedre for Østlandet, Sørlandet og nordlige deler av Nord-Norge, men også i deler av disse områdene er det vekster med sterkt reduserte avlinger.

For de enkelte vekstene viser avlingene for eng og grønnfôrvekster over normalårsavlinger i store deler av landet, mens avlingene i noen fylker med et svakt avlingsresultat har trukket gjennomsnittsavlingen ned.

For poteter har avlingene vært lave over store deler av landet og til dels sterkt redusert i flere fylker. Bare i noen fylker nådde potetavlingene opp mot normalårsnivå.

Avlingsprognosen fra Statistisk sentralbyrå viser en gjennomsnittsavling for korn som foreløpig er beregnet til 2 prosent under normalårsavling i gjennomsnitt for landet, mens det for 2006 er beregnet en avling på 11 prosent under avlingen i et normalår.

For kornavlingene er det regnet med avlinger under normalårsnivå over store deler av landet og med betydelige variasjoner. Forholdsvis høye avlinger for noen av de viktigste korndyrkingsfylkene på Østlandet har imidlertid trukket gjennomsnittsavlingen opp mot normalårsnivå.

Den tidlige våren både øst og sør i landet medførte at det så lovende ut i utgangspunktet. Senere ble det imidlertid spireproblemer i noen områder på grunn av sterk varme og forsommertørke. Særlig ble det imidlertid den lange perioden med mye regn og

kaldt vær utover sommeren som bidro til reduserte avlinger for Østlandet og Sørlandet. I de verst utsatte områdene medførte dette flomskader. Det fuktige været medførte soppangrep og problemer for sprøytingen slik at det kunne være store variasjoner i avlingene mellom sprøytet og usprøytet åker. Ved høstingen viste det seg at det ble mye lett korn og lavere avlinger enn forventet slik åkrene ble vurdert på forhånd. Etter nedbørsperioden ble det fine innhøstingsforhold for kornet både for Østlandet og Sørlandet.

2007 ble et vanskelig år for korndyrkingen for Trøndelag og også for de delene av Vestlandet hvor det er korndyrking. Den kjølige og sene våren med regn for Trøndelag skapte problemer for vårarbeidet og det ble delvis sådd på ulaglig jord. Senere kom virkningen av den langvarige tørkeperioden som gjorde seg gjeldende i større eller mindre grad for hele området fra Vestlandet til sørlige deler av Nordland. Da det satte inn med mye regn fra midt i august til langt utover høsten, medførte dette store avlingsvariasjoner. For de tidligste områdene hvor det ble høstet før regnværsperioden startet er det rapporter om forholdsvis gode avlinger av god kvalitet. Siden ble det sterk avlingsreduksjon og kvalitetstap som følge av soppangrep, legde og oppgroing foruten at en del ble helt ødelagt.

Hedmark, Akershus m/Oslo og Vestfold oppnådde det beste avlingsresultatet for korn med gjennomsnittsavlinger delvis klart over normalårsnivå. I landet for øvrig lå avlingene i større eller mindre grad under eller opp mot normalårsnivå. For Nord-Trøndelag som er det viktigste korndyrkingsfylket utenom Østlandet, er det regnet med avlinger 25 prosent under normalårsavling.

3.1 Poteter

I gjennomsnitt for landet er potetavlingen beregnet til 12 prosent under normalårsavling. Det ble oppnådd forholdsvis lave avlinger over store deler av landet og det er store variasjoner. Dette gjelder også innen samme landsdel. For eksempel varierer potetavlingene fra ned mot 30 prosent under normalårsavling for flere av fylkene på Østlandet og opp mot normalårsavling for Hedmark og Akershus. Bare for Nordland og Troms er det regnet med avlinger i overkant av normalårsavling opp mot 5 prosent over.

Det er forskjellige årsaker til det dårlige avlingsresultatet i de forskjellige deler av landet. For Østlandsfylkene er det særlig virkningen av den kalde og våte sommeren som har spilt inn. Dette medførte oversvømmelse og flomskader i noen distrikter. Dessuten medførte det fuktige været tørråte- og virusangrep foruten vansker med å få gjennomført sprøyting. Av årsaker som ligger til grunn for reduserte avlinger i andre deler av landet er tørken i første delen av sommeren og siden for mye regn, tørråteskader og vanskelige innhøstingsforhold. For Finnmark ble avlingen redusert av for tidlig frost.

3.2 Grønnfôr

Det er regnet med en gjennomsnittsavling for grønnfôr på 4 prosent under normalårsavling i alt for landet.

For de fleste fylkene ligger avlingene nær normalårsnivå. Det er bare noen få fylker som teller mye arealmessig og med lave avlinger som har trukket gjennomsnittsavlingen ned. Dette gjelder Oppland og trøndelagsfylkene. For begge trøndelagsfylkene er det regnet med 15 prosent under normalårsavling som er det svakeste avlingsresultatet. Det er tørkesommeren og siden vanskelige innhøstingsforhold på grunn av for mye nedbør som forklarer det svake avlingsresultatet.

De høyeste avlingene ble nådd for Hedmark med 10 prosent over normalårsavling. I følge rapportene tyder det på at Hedmark var det av Østlandsfylkene hvor en hadde de minste problemene med regnet siste sommer. Nedbøren var jevnere fordelt og kom ikke i så store mengder. Selv om det regnet jevnt over en lengre periode, ble ikke totalmengden større enn normalt.

3.3 Rotvekster

Rotvekstarealet er nå sterkt redusert og det foreligger ikke sikre oppgaver over arealet lengre. Det siste landstallet for rotvekster til før er fra 2001. Det ble da regnet med 3 000 – 4 000 dekar.

For flere fylker teller arealet nå så lite at det ikke blir gitt avlingsoppgaver lenger. Således regnes det med at grunnlaget for oppgavene blir spinkelt og usikkert. De oppgavene som er gitt viser svært stor variasjon, fra 50 prosent under normalårsavling for Østfold og opp mot normalårsavling for Hedmark og Troms.

Gjennomsnittsavlingen for landet er beregnet til 73–74 prosent av normalårsavling for nepe og kålrot. Det er særlig årsaker som henger sammen med mye nedbør foruten tørkeskader i Trøndelag som forklarer avlingssvikt i flere fylker. Problemene med sprøyting som følge av mye nedbør medførte til dels store insektskader og kvalitetstap.

3.4 Gras

Grasavlingen er i gjennomsnitt for landet beregnet til 98 prosent av normalårsavling både for kunsteng og natureng. Det var jevnt under normalårsavlinger for de fleste vestlandsfylkene, Trøndelag og Nordland som trakk avlingsnivået noe ned, mens avlingene i landet for øvrig lå på normalårsnivå eller høyere. Variabel og til dels redusert kvalitet medfører at avlingen sannsynligvis er dårligere enn det mengdetallene viser. Dette gjelder i større eller mindre grad store deler av landet. Øst og sør i landet var det særlig nedbøren utover sommeren som medførte vansker for innhøstingen og kvalitetstap. For Vestlandet, Trøndelag og sørlige deler av Nordland var det tørke og senere for mye regn som medførte avlingstap, problemer for høsting og variabel kvalitet med en bedre kvalitet for 1. slått enn for 2. slått.

Beregnet i mengde ble det oppnådd de høyeste avlingene for Akershus, Hedmark og Troms med 10 prosent over normalårsavling både for kunsteng og natureng. Som et unntak for vestlandsfylkene lå også avlingsmengden for kunsteng for Hordaland på dette nivået, men med svært variabel kvalitet.

Den laveste engavlingen er registrert for Nord-Trøndelag med 15 prosent under normalårsavling for både kunsteng og natureng. Det var den tørre perioden i første delen av sommeren og senere for mye regn, vanskelige innhøstingsforhold og kvalitetstap som bidro til de reduserte avlingene.

Avlingene for kunsteng og natureng viser en temmelig lik utvikling. Delvis avvik i noen tilfeller kan skyldes hvordan jorda er fordelt på kunsteng og natureng. Da en ofte finner natureng på den skinneste og mest tørkeutsatte jorda, vil en kunne få større variasjoner i avlingene etter nedbørsforholdene enn for kultureng. En kan se dette særlig i enkelte år, men ikke så tydelig for det siste året.

3.5 Kulturbeite

Avlingene for kulturbeite samsvarer temmelig likt med avlingene for eng til slått. I gjennomsnitt for landet er avlingen beregnet til 5 prosent under normalårsavling. Det var under normalårsavlingen for hele Vestlandet, Trøndelag og Nordland som trakk det gjennomsnittlige avlingsnivået ned.

Det var tørke i første delen av sommeren og senere for mye regn og tråkkeskader som reduserte avlingene i disse delene av landet. De laveste avlingene er det regnet med for Sør-Trøndelag med en beiteavling på 80 prosent av normalårsavling.

For hele Østlandet, Sørlandet og for Troms er det regnet med avlinger på eller i overkant av normalårsavling. I sør bidro en lang og fin høst til å trekke opp avlingsnivået etter den våte og kjølige sommeren. Den høyeste avlingen er det regnet med for Troms med 10 prosent over normalårsavling.

3.6 Utmarksbeite

Avlingene viser en variasjon som er mye lik den en hadde for eng og beite. Det ble et jevnt godt avlingsår for Østlandet og Sørlandet med avlinger opp til 10 prosent over for Oppland og Vestfold. For resten av landet varierer avlingene fra 20 prosent under normalårsavling for Sør-Trøndelag til 10 prosent over for Troms. Gjennomsnittsavlingen for landet er beregnet til 2 prosent under normalårsavling.

3.7 Fjellbeite

For de fleste av de fylkene som har gitt avlingsoppgaver er det regnet med normalårsavlinger eller i overkant av dette. De dårligste avlingene er det regnet med for fylkene i de landsdelene hvor det var en regnfull og kald ettersommer og høst. Avlingene varierer fra 10 prosent over normalårsavling for Oppland og Troms til 8 prosent under for Sogn og Fordane og Nordland. Gjennomsnittsavlinger for landet er beregnet til knapt 1 prosent under normalårsavling.

4 Produksjon

På grunnlag av foreløpige arealtall for 2007, gjennomsnittstallene for avlingene i forhold til normalårsavlingene og beregnede normalårsavlinger, er det i følgende oppstilling utført en foreløpig beregning av den samlede produksjonen for poteter, grønnså (inkl. rotvekster) og eng til slått beregnet som høy.

Normalårsavlingene er i prinsippet beregnet ved trend på grunnlag av de registrerte avlingene de siste 14 årene. Fra 2000 har SSB endret utvalgsmetoden. Dette har gitt så stort utslag på engavlingen fra da av, i forhold til tidligere, at avlingene ikke blir sammenlignbare. Normalårsavlingen for eng blir derfor inntil videre beregnet som gjennomsnittstall for de registrerte avlingene for årene etter at tellingsmetoden ble endret, inntil det igjen vil foreligge mange nok år for trendberegninger.

I produksjonstilskuddsstatistikkens arealoppgaver er arealet av grønnsåvekster og rotvekster slått sammen under posten «andre grovnsåvekster» fra og med 2002. Da arealet av rotvekster til nså nå er sterkt redusert, blir avlingstallene usikre. De foreløpige produksjonstallene for andre grovnsåvekster i tabell 4.1, er beregnet på grunnlag av det samlede arealtallet for andre grovnsåvekster, anslått arealfordeling og avlingstall for de forskjellige vekstene i den utstrekning de foreligger.

Tabell 4.1 Beregnet produksjon 2007

Vekst	Areal dekar ¹⁾	Avling i % av normalårsavling	Normalårsavling kg/da	Beregnet avling kg/da	Produksjon tonn
Poteter	144 200	88	2 679	2 358	340 000
Andre grovnsåvekster ²	} 135 700	96	1 841	1 767	239 800
Eng til slått ³		98	621	609	2 675 700

1) Foreløpige tall

2) Arealene av grønnsåvekster og rotvekster er slått sammen under «andre grovnsåvekster» fra 2002. I dette arealet inngår dessuten arealet av korn til krossing

3) Engavling til slått beregnet som høy

Til sammenligning viser oppstillingen nedenfor SSBs registrerte tall for arealer, avlinger og produksjon for 2006 foruten NILFs beregnede normalårsavlinger og avlinger i prosent av normalår.

Avlingen for andre grovfôrvekster er beregnet ved sammenveiling av avlingstallene for det enkelte vekstene etter arealfordelingen. Den gjennomsnittlige normalårsavlingen for disse vekstene er beregnet delvis ved trend for noen vekster og delvis som gjennomsnittstall.

Tabell 4.2 Registrert produksjon 2006 ifølge SSB

	Areal dekar	Normalårs- avling kg/da	Registrert avling kg/da	Avling i % av normalårs- avling	Produksjon tonn
Poteter	140 500	2 641	2 693	102	378 300
Andre grovfôr- vekster	149 100	1 934 ¹⁾	1 710 ¹⁾	88	255 000
Eng til slått ²⁾	4 383 800	626	593	95	2 599 800

1) Veid gjennomsnitt av avlingene for de forskjellige vekstene

2) Engavling til slått beregnet som høy

5 Fylkes- og landstall for avlingene i prosent av normalårsavlinger

Tabell 5.1 gir en sammenstilling av avlingene i 2007 i prosent av normalårsavlingene for poteter, rotvekster, eng og øvrige fôrvekster, fylkestall og tall for landet i gjennomsnitt.

Tabell 5.1 Fylkes- og landstall i gjennomsnitt for avlingene i 2006 for vekstene grønnfôr, poteter, rotvekster, eng og beite oppgitt i prosent av normalårsavling

	Grønnfôr	Poteter	Fôrnepe	Kålrot	Fôrbete	Fôrmargk.	Kunsteng	Natureng	Kult.beite	Utm.beite	Fj.beite
Østfold	105	85	50	50	50		105	105	105		
Akershus	100	100					110	110			
Hedmark	110	100	100	100		110	110	110	100	100	100
Oppland	90	70	60	60			105	105	100	110	110
Buskerud	100	70	90	90		90	100	100	100	100	100
Vestfold	100	70					100		100	110	
Telemark	100	75					105	105	100	100	100
Aust-Agder	100	75					90	100	100	100	100
Vest-Agder	105	100					105	105	105		100
Rogaland		80	60	60	60		95	90	95		100
Hordaland		70					110	95	95	90	100
Sogn og Fjordane	106	100	97	97		100	98	98	95	96	92
Møre og Romsdal	103	95	95	95			92	90	90	93	93
Sør-Trøndelag	85	95					90	97	80	80	95
Nord-Trøndelag	85	89	85	85		85	85	85	85	102	102
Nordland	95	102	96	96			95	93	94	93	92
Troms	105	105	100	100			110	110	110	110	110
Finnmark	102	87					106	106	.		
LANDET	96	88	73	74	57	97	98	98	95	98	99

6 Fylkesvise normalårsavlinger 2007 – Serier for normalårsavlinger og registrerte avlinger

I tabell 6.1 er det gjengitt fylkesvise normalårsavlinger for 2007 for jord- og hagebruksvekster. I tabell 6.2 og 6.3 er det gjengitt registrerte avlinger og normalårsavlinger på landsbasis for et utvalg av vekster fra 1970.

Normalårsavlingene beregnes som trendframregning av de foregående års avlinger. Ordinært legges 12 tre-års glidende gjennomsnitt av de registrerte avlingene til grunn. Totalt er det dermed 14 års registrerte avlinger som ligger til grunn. Trendberegningen foretas ved lineær regresjon med minste kvadraters metode.

For de fylker en har manglende avlingsregistreringer, beregnes det ikke normalårsavlinger for vedkommende vekst.

Beregningen av grasavlingene, dvs. eng til slått i alt beregnet som tørt høy, ble lagt om fra 1997. Inntil 1997 ble engavlingene omregnet til tørt høy på grunnlag av energiinnholdet, mens avlingene deretter er omregnet til tørt høy via tørrstoffinnholdet. Den nye metoden gir et lavere avlingsnivå. Ved omleggingen justerte SSB avlingene tilbake til 1995. I samråd med SSB har NILF justert avlingene videre tilbake til 1990. Det har vist seg at engavlingene for de seinere årene har inneholdt gras opptatt på beite. Avlingstallene skal kun omfatte høstet gras. Som følge av dette har SSB justert serien for engavlinger tilbake til 2000. For årene etter 2000 er normalårsavlingene for gras beregnet som rene gjennomsnitt.

Fra 1996 sto SLF (tidligere LPC) for avlingsregistreringene for hagebruksvekstene mens SSB tidligere hadde ansvaret. Overgangen ga et brudd slik at en heller ikke her har lange nok sammenliknbare serier til beregning av normalårsavlinger med det antall år som ordinært legges til grunn (12 år). Normalårsavlingene er likevel trendberegnet med det antall år en har avlingsregistreringer. For de fleste vekstene vil det bety årene 1996–2006. For en del av vekstene foretok SLF også avlingsregistreringer fra 1991/92. For disse vil da beregningene være basert på årene 1992–2006. Fra 2005 overtok SSB igjen ansvaret for hagebruksstatistikken. Denne utarbeides på samme grunnlag som statistikken fra SLF slik at en fortsatt har sammenliknbare serier for normalårsavlingsberegningene.

Tabell 6.1 Fylkesvise normalårsavlinger 2007. Kg/da

Vekst	Landet	Østfold	Akershus	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold	Telemark	A-Agder	V-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn+Fj.	Møre+R.dal	S-Tr.lag	N-Tr.lag.	Nordland	Troms	Finmark
Jordbruksvekster																			
Hvete	465	462	471	537	452	441	445	400	287		429		282		425	419			
Bygg	382	372	382	425	385	354	352	302	241	322	440	313	205	245	397	370	206		
Havre	404	414	432	395	376	399	410	374	321	406	359			176	366	311	212		
Korn i alt	413	437	426	433	393	398	424	350	265	360	433	311	217	237	393	368	210		
Oljevekster	171	172	166	182	177	157	183	147							90				
Potet	2679	2586	2921	2881	2713	2630	2589	2555	1975	1745	2732	1809	2144	2764	2084	2732	1419	2172	1794
Førraps og førmargkål	1667																		
Eng i alt ¹	621																		
Raigras, 1-årig	2416	686	740	621	654	543	673	574	535	605	696	539	616	623	611	645	459	321	278
Grønnfôr, konvekster	1421	2606	2221	2507	2467	2043	2820	1965	2326	2866	3361	2569	3543	2580	2681	2606	2724	2051	1423
Engfrø	60	1717	1467	1692	1526	1276	1506	1252	1360						1498				
Hagebruksvekster																			
Blomkål	1588	863	1621	1695	1390	1854	1195	1535	864	930	1425		1492			1457	325		
Sommer- og høsthv.kå	2517	2832	3542			2879	2292		2385		1641		2619			2394			
Vinterhvitkål	5087	8044	5071	5123	3700	4257	3092	3801	7099		3934		3609		2441	3763	867		
Rosenkål	738	524				637	800				824								
Kinakål	2297	1743	2024	2330	2371	2320	1238				2863					2897			
Rødkål	5019	6618				4397		4618								4387			
Brokkoli	1051	1009	692		854	1097	1195			1697	1626								
Gulrot	3483	3083	2206	4255	1652	4434	3617	2903	2743	2609	3495	2300	2996	6444	3542	3591	3371	778	
Purre	1777	1080	2464	1114	1148	1817	1701	1555	2085	1673	1619	1870				2342			
Matløk	2726	2405		3166	2864	2720	2854		1929	1448									
Salatagurk	595	266	503	162	638	682	247		161	484	662	272		408		1033			
Tomater	403					369	313	491	256		386			191					
Reddiker	545																		
Agurker (friland)	3028	3024						3131											
Knollselleri	1800	1929	1786	2052		2158	1819		2808		1427								
Stilkselleri	2212	1994				4041	1239				2280								
Rotpersille	960	863				0	561												
Rødbeter	4103	4048				4202	1680		4442										
Isbergsalat	1913	1262	2656			2008	2109	2609		2714	1759					2659			
Kålrot til mat	3065	3432	3462	3242	3167	3970	2657	4497	2083		2795	769	2540	2573	2578	3249	1208	1957	
Epler i alt	795		716	504		1060	1265	1047	255	960	824	862	689	513					
Pærer	486					340		620			922	599	713	634					
Plommer	414		343			417	728	693	382		337	630	485	432					
Moreller	301						381	621			435	276							
Kirsebær	741					963	1093	713				316							
Solbær	292	196		364		312	107	190				389	506						93
Jordbær	658	524	822	658	837	791	627	521	487	675	997	761	603	847	612	661	244	376	
Bringebær	700	246	355	735	680	540	537	383	279	425	712	537	843	918	601	531			

¹ Avlinger av all eng til slått omregnet til tørt høy. Gjennomsnitt årene 2000-2006

Tabell 6.2 Registrerte avlinger i kg/dekar. Landet 1970–2006

År	Jordbruksvekster ¹											Hagebruksvekster ⁵					
	Korn i alt	Hvete	Rug ²	Bygg	Havre	Eng i alt ³	Raigras	Grønnfôr	Rotv. ⁴	Poteter	Oljev.	Blomkål	Hodekål	Gulrot	Løk	Epler	Jordbær
1970	294	281	274	286	320	601	3751	2033	4877	2274	151	1204	3596	3030	2352		787
1971	297	347	352	291	306	654	3917	2197	5270	2118	198	1350	3511	3255	2646		868
1972	281	334	292	265	311	660	3796	2089	4894	2029	137	1197	3581	3427	2199		828
1973	308	388	362	292	326	665	3700	2048	5374	2140	162	1296	3298	3384	2507		897
1974	355	417	317	351	353	667	4352	2359	5853	2580	183	1288	4271	3334	2650		872
1975	254	331	260	245	256	597	3454	1855	4559	1698	139	1210	3378	3236	2494		959
1976	284	328	307	280	282	625	3311	2009	4107	1865	143	1167	3195	3319	2488		920
1977	344	361	329	336	355	681	4214	2203	4865	2322	185	1397	3515	3340	2610		927
1978	352	378	326	342	363	709	4072	2151	5267	2494	178	1389	3761	3682	2850		965
1979	317	387	167	294	354	667	3519	2026	4168	2028	149	1297	2909	2981	2596		907
1980	342	406	108	326	362	704	4255	2182	5486	2385	145	1385	4179	3809	2895		1005
1981	343	463	120	325	356	696	4063	2175	5042	2195	143	1441	3732	3140	3179		780
1982	362	414	135	360	359	673	3938	1862	5508	2251	169	1417	3854	3717	3296	1134	1019
1983	317	389	193	308	318	696	3885	1871	4940	2055	150	1392	3490	3323	3133	1233	964
1984	424	518	177	371	474	734	4594	2164	6201	2549	176	1474	4226	3761	3555	1148	928
1985	349	405	147	325	366	702	4241	2080	5635	2365	136	1388	3769	3326	2981	1423	930
1986	310	389	42	299	302	678	3983	2113	5419	2325	133	1326	3460	3303	3116	675	857
1987	360	413	148	324	383	684	4408	1859	5327	2103	159	1343	2867	3189	3089	883	915
1988	296	326	28	297	285	707	4170	1932	6119	2603	128	1498	4866	4300	3469	907	772
1989	331	365	172	337	314	665	3783	1803	5344	2424	143	1519	4419	3819	3971	1181	788
1990	440	466	261	415	466	573	3483	1830	5811	2590	189	1515	4570	3996	4244	906	835
1991	402	465	312	367	425	569	3286	1718	5455	2275	127	1531	4371	3762	3495	986	843
1992	281	353	260	278	256	517	3146	1485	5298	2662	130	1627	4457	3675	3499	576	683
1993	383	511	392	365	359	560	3286	1539	5293	2496	173	1805	3968	3835	3719	833	948
1994	284	284	225	294	268	537	3538	1599	5267	2309	133	1550	4300	3796	3302	668	857
1995	351	475	355	312	379	518	3026	1484	4927	2224	154	1640	4484	3595	3573	728	775
1996	403	453	325	390	397	532	3117	1522	4770	2313	159	1640	4379	3564	3449	623	598
1997	388	431	281	380	380	545	2931	1546	5662	2623	156	1725	4772	3654	3131	651	465
1998	405	469	404	371	418	549	3049	1598	4995	2684	154	1542	4504	3431	3263	725	506
1999	371	445	392	342	389	555	2917	1521	4792	2560	163	1605	4735	3780	3096	522	587
2000	398	461	456	357	420	648	3087	1837	4312	2292	159	1590	4793	3570	3142	862	542
2001	372	407	290	353	389	659	3047	1593	4303	2570	177	1536	4874	3531	2824	617	559
2002	349	410	370	328	348	623	2785	1676		2598	162	1598	4928	3615	2964	702	543
2003	394	461	448	362	393	594	2506	1257		2554	150	1606	4810	3728	2921	707	526
2004	440	477	561	423	423	626	2646	1455		2794	180	1595	4998	3417	3169	963	724
2005	399	489	518	361	376	607	2476	1288		2305	168	1680	4928	3575	2839	645	585
2006	373	416	431	353	336	593	2286	1296		2693	147	1646	4925	3218	2742	910	669

1) Avlinger med 15 % vann for korn

2) Avlingsvariasjoner pga. endringer i statistikkgrunnlaget. Inkl. rughvete fra 2002

3) All avling fra eng til slått omregnet til tørt høy. Inntil 1990 beregnet på grunnlag av energiinhold, på grunnlag av tørrstoffinnhold deretter. Serie fom. 2000 ikke sammenliknbar med tidligere år.

4) Kålrot og fornepe. Inkl. forbete fom. 1979. Slått sammen med grønnfôrvekster fra 2002

5) Endret statistikk fra 1996

Tabell 6.3. Normalårsavlinger kg/dekar. Landet 1970–2007

År	Jordbruksvekster ¹										Hagebruksvekster ⁴						
	Korn i alt	Hvete	Rug ²	Bygg	Havre	Eng i alt ³	Raigras	Grønnfôr	Rotveks.	Poteter	Oljev.	Blomkål	Hodekål	Gulrot	Løk	Epler	Jordbær
1970	263	305	263	257	263	603				2068							
1971	281	318	282	276	287	601				2147							
1972	288	325	300	282	299	604				2168							
1973	299	335	316	291	316	618				2202							
1974	313	359	343	303	333	641				2215							
1975	329	385	361	317	351	663				2269							
1976	337	402	366	323	357	671				2279							
1977	336	405	356	323	350	671				2195							
1978	332	400	347	320	343	671				2108	174						
1979	335	394	340	323	343	683			4978	2126	173						
1980	337	394	315	324	348	695			4872	2180	172						
1981	342	400	267	327	356	707			4857	2237	168						
1982	346	417	205	329	363	709			4798	2227	161						
1983	355	429	145	340	371	708			4912	2272	155						
1984	358	433	110	343	368	704	4021	2047	4964	2263	152						
1985	368	443	90	351	383	710	4105	2005	5167	2295	155						
1986	375	453	86	351	395	722	4204	1997	5402	2322	155						
1987	382	466	70	353	406	731	4330	2037	5725	2412	152						
1988	377	462	57	346	398	724	4388	2021	5890	2408	147						
1989	360	443	36	333	374	714	4383	1988	5997	2404	141						
1990	346	414	44	323	350	699	4316	1908	5967	2374	137						
1991	347	395	80	330	344	699	4165	1859	6002	2451	139						
1992	361	396	149	346	361	699	3923	1799	5906	2485	143						
1993	367	396	212	351	368	699	3629	1715	5816	2547	144						
1994	364	409	268	347	361	699	3343	1620	5616	2560	141						
1995	348	398	302	338	336	699	3160	1526	5483	2582	141						
1996	342	405	345	334	325	699	2972	1432	5262	2510	143						
1997	344	408	375	336	330	699	2843	1357	5075	2437	147						
1998	359	432	407	348	350	699	2714	1317	4977	2412	153						
1999	380	453	424	363	374	699	2659	1340	4954	2466	156						
2000	388	463	435	367	389	699	2628	1366	4891	2503	159						
2001	392	468	446	364	399	699	2677	1440	4717	2502	160						
2002	388	459	435	357	401	699	2769	1502	4501	2487	164						
2003	389	450	417	357	406	699	2823	1593		2513	169						
2004	394	445	410	362	412	631	2773	1602		2546	170	1545	5032	3526	2775	676	567
2005	394	451	440	373	421	630	2658	1580		2619	172	1549	5056	3526	2767	722	598
2006	417	470	488	382	424	626	2521	1497		2641	172	1570	5067	3523	2754	746	623
2007	413	465	518	382	404	621	2416	1421		2679	171	1588	5087	3483	2726	795	658

1) Avlinger med 15 % vann for korn

2) Avlingsvariasjoner pga. endringer i statistikkgrunnlaget. Slått sammen med rughvete fra 2002

3) Trendberegnet inntil 1990. Deretter kun gjennomsnittsberegnet fra 2004 pga. endret avlingsberegning.

4) Kun trendberegnet fra 2004 pga. ny avlingsstatistikk fra 1996